

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Megjelenik vasárnap és esütörtökön.
Előfizetési árak: Egész övre 12 kor., félévre 6 kor.,
negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:
OBLÁT KÁROLY

Szerkesztőség: Zurándok-utca 94. szám. Telefon 58.
Hirdetések árszabály szerint számítottak;
többszöri hirdetésnél kedvezmény. — Nyitlir sora 30 fillér.

Nemzeti küzdelem a vármegye közgyűlésén.

— Tekintettel az e hó 30-án tartandó közgyűlésre. —
Zombor, 1905. aug. 23.

A megyék mindig védbástyái voltak alkotmányos életünknek s számtalanszor lehetetlenné tették, hogy a nemzet akaratát akár a kormányhatalom vagy valamely aulikus párt csínyje megakadályozza vagy megbénítsa. Őrt állottak az elnyomatás keserű korszakában is, midőn hazafinak lenni bűn volt.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága mindenkor az elsők között küzdött, ha a törvényesség, az alkotmány, a jog veszélyben forgott. A 60-as évek ellentállási küzdelmében ép úgy kivette hazafias osztályrészt, mint a mostani nemzeti törekvések titáni harcában. Csatlakozott a multban, csatlakozott a jelenben s ha szükség lesz csatlakozni fog jövőben is a megtámadott alkotmányos életünk a nemzeti állam kiépítői bátor és igaz lelkű védőihöz.

A mostani válságos helyzetben hatványozottabb mértékben kell hogy a megyék kötelességüket a nemzeti küzdelem terén teljesítsék. Higgadtan meg kell mérlegelniök minden intézkedésüket, félre kell tenni a pártusákban összegyülemlett gyűlöletet és haragot. Minden hozandó határozatukat a hazafias, komoly mérséklet és higgadság jelezze és irányítsa, mert a harag, a gyűlölet rossz tanácsadó. Az egyetértés pedig csodákat bír művelni, hisz már a régi rómaiak hangoztatták azt a bölcs életelvet.

„Concordia parvae res crescunt.
discordia maximae dilabuntur“!

Bács-Bodrogmegye törvényhatósága

folyó évi június hó 28-án tartott közgyűlésén hozott határozata folytán f. évi augusztus hó 30-ik napján jövő szerdán rendkívüli közgyűlést fog tartani. E közgyűlésen ismét több a jelenlegi válsággal összefüggő politikai fontossággal bíró tárggy felett fognak törvb. bizottsági tagjaink tanácskozni, határozni. A pártok mind eddig, ismét csatarendbe fognak sorakozni. A nemzeti küzdelem érdekében mindegyik párt saját határozati javaslatát fogja előterjeszteni és a tagok támogatását szép hazafias beszédek kíséretében kéri.

Bács-Bodrog vármegye közgyűlési terme a válság ideje alatt megtartott közgyűlések alkalmával igen turbulens és felette izgatott szint oltott. Az ellenvéleményer. levöket, csipkedő közbeszédások és igazán nem parlamentáris kifejezésekkel illették, melyek sokszor botránnyá is fejlődtek, felkorbácsolván az ügyis tetőpontra hágott pártszenvédelyeket. A főispánnak, — ki tapintatos eljárásával kivívta még az ellenzék tiszteletét is — ezáltal megnehezítik, hogy elnöki tiszttségét kötelességszerűen betölthesse, pártatlanságát dokumentálja.

Hazafias aggodalommal tekintünk tehát az augusztus 30-iki közgyűlés csendes és higgadt lefolyása elé. Hisz jól tudjuk, hogy a bizottság tagjai hazafias szívük sugallatát követve, csak jót, csak áldásossat akarnak, s mindnyájuk — bármely párthoz tartozék is az illető — keblét csak az egyedüli hazafias óhajlás dalgasztja, hogy szép magyar hazánk mihamarább, nagy, hatalmas, önálló állam legyen. Csak az eszközök, a cél elérésében különbözök.

Értsék tehát meg egymást! Tisztel-

jék az ellenvéleményeket, melyek szintén oly fontosak a helyzet kibontakozási prozessusanál, mint a szövetkezett ellenzéknek véleményei és javaslatai. Egy ház építésénél nemcsak egész téglákra van szükség, hanem kellenek ott bizony apró kövek is, hogy az az épület erős és szilárd legyen. Mi Magyarország kiépítését akarjuk befejezni. E nagy építéshez nemcsak nagy, hanem kis kövek is kellenek, hogy az épület az évezredek viharoknak is ellent tudjon állani!

Latinovits Pál főispán fontos, felelősség és gondterhes állásánál fogva, mint a szólásszabadság megtestesült öre, számtalanszor tanujelét adta ritka pártatlanságának. A közgyűlés vezetésében még a legkuruczabb ellenzéki sem találhatott gáncsol, mindenki szabadon nyilváníthatta véleményét és fejtegethette sokszor éleshangu beszédekben politikai nézetét, mindaddig míg az a személyeskedés és gyűlölség terére nem lépett. Tovább azonban nem mehet. A megye közgyűlési termét nem szabad korcsmává lealacsonyítani. Legyen tehát a megye termében a küzdelem higgadt, mérsékelt, különösen becsüljék meg a bizotts. tag urak az ellenvéleményeket. Csak akkor fog a nagy küzdelem diadallal végződni!

S. I.

Szocialista népgyűlés Zomborban.

Az általános titkos választói jog érdekében a zombori szocialistapárt Szt.-István napján tartotta meg a Szt.-Háromság téren előre hirdetett népgyűlésüket.

A népgyűlést miután Répits Bálint elszavaltta Petőfi „A nép nevében“ című költeményét — Weil Miksa az itteni szocialdemokrata párt elnöke nyitotta meg,

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDŰLELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Elpanaszolta, hogy a rendőrfőkapitány betiltotta nekik a tervezett délutáni tüntető körmenetet, továbbá hogy Drakulics Pál és Fernbach Károly országgyűlési képviselők valamint Mérő Ignác a függetl. párt elnökét a népgyűlésre meghívták, de ezek az urak arra sem érdekesítették a szocialista párt vezetőséget, hogy távol maradásuk okáról felvilágosítást adtak volna. E keserű zokszó után a népgyűlés elnökévé Gyurisits Antal, jegyzővé Csonka József választották meg. Elnök a szót a központ kiküldöttjének Kondor Bernátnak adta át.

Kondor erős szavakban elítéli a koalíciós pártokat, a melyek, noha programjukban benne foglaltatik — az általános titkos választói jogot — a magyar kommandóért háttérbe szorítják. Megígérték, most ellene dolgoznak. Miután a koalíció vezetői Kossuth Ferenc és Apponyi gróf ellen mérges kifakadásokat hullatott — melyek az ott álló intelligencia köréből hatalmas éljenések között visszautasítottak, bejelentik, hogy Budapesten szept. hó 15-én 5 napig tartó országos népgyűlés lesz, melyre a zombori szociáldemokraták képviselőit meghívja.

Végül a következő határozati javaslatot nyújtja be, melyet a népgyűlés elfogadott.

Határozati javaslat.

Zombor népének 1905. évi augusztus hó 20-án megtartott népgyűlése a koalíció augusztus hó 10-iki az általános választási jogra vonatkozó határozatát megállapítja, hogy: a szövökzettel ellenézik az általános választási jogot nemcsak, hogy nem akarja megvalósítani, hanem egyenesen megakadályozni.

Megállapítja továbbá, hogy ennek a határozatnak az indoklása hazug, mert az általános titkos választási jog megvalósulásának nem lehet akadályja sem az, hogy ki terjeszti be javaslat gyanánt, sem az, hogy a koalíció mint ilyen nem kötelezte magát rá, mert a koalíció összes pártai ezt igenis megtették s más pártbeli képviselőkkel, akik szintén kötelezettséget vállaltak a nép előtt, e követelésnek nagy többsége van a parlamentben.

Az említett jezsuita szellemű határozat czélja az, hogy az egyes pártok számára fönttartja azt a látszatot, a nép félrevezetésének azt a lehetőségét, mintha mégis komolyan óhajtának az általános titkos választási jog megvalósulását — ugyanakkor azonban annak létrejöttét mégis megakadályozhassák.

Megállapítja a népgyűlés, hogy ez a politika a népcsalás politikája. S kimondja, hogy ennek teljes erejéből ellene szegül.

A vezérőlbizottság az egyes pártokra hártotta a végső döntést e kérdésben; a népgyűlés elvárja, hogy e pártok a legelővidébb idő alatt nyilatkoznai fognak, vajjon törvénynyé emelik-e az általános titkos választói jogot. Elvárja a kormánytól, hogy a képviselőház első ülésén beterjeszti az erre vonatkozó törvényjavaslatot, amelynyben ez nem történék meg, elvárja, hogy az általános, titkos választói jogot becsületesen akaró képviselők teszik ezt meg.

Kimondja a népgyűlés, hogy politikai irányzatokra való tekintet nélkül, a nép ellenségének tekint minden politikai pártot, mely az általános titkos választói jog megvalósulásának bármilyen módon ellentáll. S kijeleuti, hogy szervezetségének, lelkesültségének teljes erejével ellenszegül a mai válság minden olyan megoldásának, mely az általános titkos választói jogot azonnal meg nem valósítja, meg fog akadályozni mindennek kockára tevésével is is bármely új kormányzatot, amely a nép e legelemibb jogát törvénybe nem íktatja.

Kijeleuti s a végső következményekre való elszánttsággal adja tudtára a gyűlés az illető pároknak, hogy amely kormány az általános titkos választói jog nélkül

akar kormányozni, az legyen készen arra, hogy csak feltűzött szuronyokkal s felsorakoztatott katonasággal kormányozhat szemben az ország népével, mely e rémuralom ellenében is kitárt mellet fog tovább harcolni, míg meg nem valósult az általános titkos választói jog.

Most Szilágyi Lajos hírlapíró állt fel szólásra, hogy a koalíció ellen elhangzott joggalán kifakadásokra válaszoljon. Szavait figyelemmel hallgattak meg. Beszédét egész terjedelmében itt leközöljük:

Szilágyi Lajos beszéde.

Tisztelt polgártársak! Két körülmény indított enzem arra, hogy itt az önök népgyűlésén szót emeljek. Az egyik az a meggyőződés, hogy mindenkinek elvei, meggyőződése tiszteletben tartatik s fog tartatni e helyütt is, — a másik körülmény pedig, hogy szükségesnek tartottam a t. urak figyelmét felhívni olyan körülményekre, a melyeket mint láttam eddig figyelembe nem vettek. (Közbeszólás: Mi nem vagyunk urak! Mi elvtársak vagyunk!) Nem vagyunk elvtársak, uraim, én nem vagyok szociáldemokrata, önök lehetnek nekem jó barátim, polgártársaim, de nem elvtársaim. (Tetszés.) Minden egyes intelligens, magyarul érző, művelt ember jól ismeri a szociáldemokrácia ideálját, szép tanait, a melyek a világ minden részében immár magas fejlődésnek indulva, fokozatosan haladnak s kell is haladniuk a megvalósulás felé. Én ismerem és tudom az önök tanait s mondhatom, hogy tisztelettel tanultam azokat.

Nem akarok most önök előtt a nagy politikai élet mai vezérferriainak egyikéről sem beszélni. Nem szólok személyekről, nem akarok a politikai vezérek egyikéről sem személyes irányban nyilatkozatot tenni. Nem beszélek személyekről sem pro, sem kontra, csak a mai politikai helyzetet akarom tárgyilagossággal itt az önök szeme előtt bonczkés alá venni.

Jól látom a jövőt, amikor Magyarország és nyugateurópai államok, Németország és Franciaország mellé sorakozva elismeri a szociáldemokráciát a nagy politikai élet küzdőterén s valamint az államokban, úgy hazánkban is a párt élénk részt fog magának az intézkedésekben és közéletben kérni. (Tetszés.) És kívánatos is ez, tisztelt polgártársaim, s adja az isten, hogy minél előbb elérjék azt a fokot, hogy az önök elveinek képviselői az országgyűlés tagjai között is elfoglalják helyüket. (Zajos éljenések.)

Hanem, tisztelt polgártársak ennek a bevonulásnak, a mellyel a szociáldemokrácia az aktív politika színterén helyét elfoglalja, olyannak kell lenni, hogy az egész magyar nemzet rokonszenve és szeretete kíséje a pártot helyére, hogy az egész együtt érző magyar nép öröme és büszkeségére történjék az. És ne történjen meg az alkotmányellenes, törvénytelen darabot kormány felhívására, mely a szociáldemokratákat a becsületes, igaz, magyar nemzeti törekvések elnyomására akarja felhasználni. (Ugyvan! Le velük!) Eszközül akarja önöket felhasználni, uraim a törvénytelen belügyminiszter, eszközül, a mellyel pozícióját megvédhesse. Az a kormány, a mely jogtalansága és törvénytelenége tudatában nem is öl azon a miniszteri bársonyszéken, hanem csak lögképes mindenre. Felhasználja önöket a magyar nemzeti törekvések ellen, hogy becsapja az országot és becsapja önöket. (Nagy zaj, helyeslés. Kötelet a Kristóffy nyakára! Le a miniszterrel!) Erre figyelmetek önöket! Mert, ha megengedtek, tisztelt polgártársaim, — az előttem szóló igen tisztelt előadóji mesét mondott egy asszir királyról, akit gonoszságában magába tértett a falon jelentkező ko-

pogtatás, — hadd mondok én is egy kis mesét.

Egyszer a szegény ember, érezve halálának közeledtét, elhívja a közjegyzőt, hogy ő végrendeletet akar csinálni. A közjegyző eljön s a szegény ember kezdi tollba bemondani végakarátát. Először is hagyok, kezdte a szegény ember, aki megjegyzem zombori volt, (Derűtlenség.) a zombori árvaháznak húsz-ezer forintot. Hagyok a zombori létesítendő kulturpalotára ötvenezer forintot, a zombori tanítóképezdére hatvenezer forintot... A közjegyző közbevágott: Mondja csak jó uram, hogy hagyhat ön ennyi mindent, mikor nincs is ennyi vagyona? Ráfellett a szegény ember: Vagyonom nincs, de van jó szívem! (Nagy derűtlenség.)

Hát így vannak önök, tisztelt polgártársak Kristóffy belügyminiszterrel. Megígérte az mindent önöknek, de meg nem adhat semmit. Igérte törvényt az általános titkos választói jogról, de keresztül nem viheti, mert hiányzik kezéből a hatalom, az erő, a lehetőség, a törvényesség. Mert mi ad életet, erőt, jogot, becsületet és igazságot. A törvény, uraim, a törvény a mely előtt mindenünknek, önöknek is le kell venni a kalapot! A mai kormány alkotmánytalan, nincs ma sem alkotmányunk sem törvényes kormányunk s a legszentebb igaz magyar nemzeti kívánságaink ellenében is önöket akarja felhasználni ellenünk a belügyminiszter! (Abczug a miniszter. Le vele. Nagy zaj.) Ezekre a körülményekre akartam én felhívni a tisztelt polgártársaim figyelmét. En hive vagyok az általános titkos választói jog ideájának s kívánom, hogy az minél előbb életbe lépjen és megvalósuljon. (Eljen! Ugy legyen.) De ne valósuljon meg soha a szent magyar nemzeti követelések feladásá, nemzeti kívánalmainak bukása árán. (Tetszés.)

Kondor reflektál Szilágyi beszédére, hogy éppen ez a különbség a szociáldemokraták és a koalíció között, hogy ők sürögöbnek tartják a választói jog megadását, mint a nemzeti követelések teljesítését, de a nemzeti követelések ellen mi akadályt sem gördítünk. Azt akarják, hogy Magyarzágnak egészséges népképvisellete legyen. Alkotmánya a magyar nem volt soha, hogy lehet olyan valamit elvenni, ami nincs. „Mi akarunk alkotmányt teremteni, hogy azt később megvédehessük.“

Ezután még Parcsitits István szerb nyelven beszélt.

Vármegyei közgyűlés.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának folyó évi június hó 28-án tartott közgyűlésén hozott határozata folytán folyó évi augusztus hó 30-iki napján Zomborban reggeli 9 órakor a megyei székház nagytermében rendkívüli közgyűlés fog tartatni a következő tárgysorozattal:

1. György Endre földmívelésügyi miniszternek leirata, melyben a vármegye közönségét miniszterre történt kinevezetéséről értesítve — működésében támogatást kér.

2. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek leirata, a Rudics ösztöndíjnak Mikosevits Antal Viktor részére való adományozása tárgyában.

3. Ugyanannak leirata Rudics ösztöndíjalapítványi ügyekben.

4. Szatmár vármegye közönségének átirata a vidéki városok gyorsabb fejlődése érdekében új építkezéseknél a házadó mentességnek 20 évre való kiterjesztése tárgyában.

5. Ugyanannak átirata a jelenlegi alkotmányellenes és törvénytelen kormányzat elleni tiltakozás tárgyában hozott határozatának támogatása iránt.

6. Zemplén vármegye közönségének átirata, a nemzeti követeléseink kivívása és a megtámadott alkotmányunk védelme érdekében az országgyűlési képviselőházhoz intézett feliratának támogatása iránt.

7. Gömör-Kishont vármegye közönségének átirata, az országának törvényen kívül helyzetéből való kivételét kérő s az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának támogatása iránt.

8. Nógrád vármegye közönségének meghívója f. évi szeptember hó 12-én tartandó Rákóczy ünnepélyre — kérvén a vármegye képviselőségét.

9. Hont vármegye közönségének átirata báró Fejérváry Géza miniszterelnöknek az elnökléte alatti kormányunk kinevezését tudató leiratára hozott határozatának támogatása tárgyában.

10. A 80-as bizottság határozata néhány tagjának leköszönése s ennek folytán a bizottság kiegészítése tárgyában.

11. A 80-as bizottság javaslata Fernbach Károly beadványa tárgyában, mely szerint 1004/ékv. 1905. számú vármegyei határozat hatályon kívül helyezésével a 80-as bizottság ezen határozat alapjául szolgáló javaslatát határozattal emeltem kiéri.

12. A Rudics ösztöndíjalapítványi bizottság határozata az üresedésben levő négy ösztöndíj adományozása tárgyában.

13. Ugyanannak határozata Friebeisz Gyula ügyvédjelölt kérelme tárgyában.

14. Alispáni előterjesztés a bástyavárosi esendőrös laktanyájának bérlése tárgyában.

15. A vármegye alispánjának jelentése Szabadka szab. kir. városnak eladott lakatya épületek 225000 koronás vételárának befizetése és gyümölcsöző elhelyezése iránt.

16. Alispáni előterjesztés Bukieszi község közdülők közutjáról készített törzskönyvek hiteltesítése tárgyában.

17. Alispáni előterjesztés a bács—zsabaly—títeli törvényhatósági közút 4—6 km. szakaszán teljesített utépítési munkáknál felmerült több költség tárgyában.

18. Alispáni előterjesztés a pincézöld—verbászi törvényhatósági közút 6:573—7:626 km. szakaszán teljesített utépítési munkáknál felmerült több költség tárgyában.

19. Alispáni előterjesztés a vármegyei székházépületen szükséges javítások tárgyában.

20. Moholi előjáróság felebbezése Mohol községének az állami ménék tartása tárgyában hozott határozata ellen.

21. Dudás József felebbezése fizetését beszűntető alispáni határozat ellen.

22. Vujevich Lajos felebbezése lakpénzt utalványozó alispáni határozat ellen.

23. Darnai András korhási ápoló, zentai lakosnak felebbezése fizetése tárgyában Zenta r. t. város képviselőtestülete által hozott határozat ellen.

24. Nikolits György felebbezése Zenta városnak a felebező visszatartott fizetése tárgyában hozott határozata ellen.

25. Özv. Pilaszánovits Péterné felebbezése Bácsborsód községének a felebebező által megterhelt kért 240 korona tárgyában hozott határozata ellen.

26. Zenta r. t. városnak határozata szervezési szabályrendeletének akatona és mezőrendőri ügyeket érintő részében való módosítása tárgyában.

27. Ugyanannak határozata Gece Lukács terhére irt utóállítási költségeknek törlése tárgyában.

28. Hódász község határozata a kéményseprési díjak megváltása tárgyában.

29. Dunagárdony község határozata Lalin János községi írnok lakbéré tárgyában.

30. Títel község határozata Schmidt-mayer Ferencz és társainak leírása tárgyában.

31. Felsőkabal község határozata Markovits István ösztöndíja tárgyában.

32. Ugyanannak határozata Kolárov Sándor ösztöndíja tárgyában.

33. Bácsföldvár határozata Nacs István volt községi pénztárnok bekebelezett óvadékának törlése tárgyában.

34. Pincézöld község határozata özv. Valentik Pálné és fia Sándor részére megszavazott segély tárgyában.

35. Ujverbász község határozata ideiglenes kölcsön felvétele tárgyában.

36. Opalánka község határozata az iskolaalap részére felveendő ideiglenes kölcsön tárgyában.

37. Szegegy község határozata a községi közgyűlésnek és jegyzőnek mint gyámpénztári ellenőrnek díjazása tárgyában.

38. Zenta város határozata a főgimnáziumi épület kibővítése és átalakítása tárgyában.

39. Obecse községi határozata Deusch Miksa földbérlete tárgyában.

40. Magyaránizsa határozata a réti földek hasznosítása tárgyában.

41. Palánka község határozata Boros Ignác pótdó leírása tárgyában.

42. Ugyanannak határozata Berner György vak nyomt. segélyezés tárgyában.

43. Körtés község határozata a Tillinger-főle per költségei tárgyában.

44. Pincézöld községi határozata a községi kisbírák bére tárgyában.

45. Cservenka község határozata a magyar iskola- és óvoda-egyesület segélye tárgyában.

46. Zenta város határozata egyes parcelláknak árverés mellőzésével történt bérbeadása tárgyában.

47. Boldogasszonyfalva községe határozata a képzési és nevelési alap ez évi kamattörvénydelmének mikénti felhasználása tárgyában.

48. Magyaránizsa község határozata ingatlan vétel tárgyában.

49. Bácsordas község határozata a felállítandó távrida költségeihez leendő hozzájárulása tárgyában.

50. Bács község határozata a fogyasztási adó kezelők díjazása tárgyában.

51. Vajszka és Bogván községek határozata a községi építkezések költségeire felveendő kölcsönök tárgyában.

52. Ada község határozata a felsőréti herések hasznosítására tárgyában.

53. Obecse község határozata Mihályi Sándor munkadíja tárgyában.

54. A rétkezelő bizottság határozata Nikolits Edéné tisztelendő díja tárgyában.

55. Dorne község határozata ifjúsági könyvtár beszerzése tárgyában.

56. Obecse község határozata az urbéri költségek kifizetése tárgyában.

57. Turja község határozata házhelyek eladása tárgyában.

58. Zenta város határozata dr. Buday Deszö volt polgármester hátralékának törlése tárgyában.

59. Zenta város határozata Bán Lajos terhére vezetett hátralék törlése tárgyában.

60. Özv. Piszarovits Györgyné kérvénye néha férje után fennálló hátralékos fizetési előleg 12 havi részletben leendő visszafizetése iránt.

61. Overbász község határozata a községi orvos fizetésének fölemelése tárgyában.

62. Nádajla község határozata a boronyi rét felmérése tárgyában.

63. Zenta város határozata özv. Klein Fülöpnek hátralékának törlése tárgyában.

64. Bácsgyulafalva község határozata községváros és jegyzői lak építése tárgyában.

65. Magyaránizsa község véghatározata a hajóhídi órház és községváros között létesítendő távbeszélő tárgyában.

66. Ugyanannak véghatározata a kistiszai holtágnak halastó teleppé leendő átnevezése tárgyában.

67. Ugyanannak véghatározata az alsó réti füzesekben levő rőzsék vágatási költségei tárgyában.

68. Ugyanannak véghatározata a szénatértől a népkertbe vezetett utca kikövezése tárgyában.

69. Zenta r. t. város véghatározata a

lebontott Tiszahid mederbéli alépitményeinek eltávolítása tárgyában.

70. Ugyanannak véghatározata a gőzfürdő telek és rakpartlejáró tárgyában.

71. Körtés község véghatározata a vasuti megállóhely létesítési költségei tárgyában.

72. Csonoplya község véghatározata a községi halászat hasznosbérlete tárgyában.

73. Bács község véghatározata a bács—lilimosi utnak megszükitése tárgyában.

74. Palona község véghatározata a községi közdülők közutak törzskönyvezése tárgyában.

75. Szond község véghatározata a községi közdülők közutak törzskönyvezése tárgyában.

76. Peterrév község véghatározata a községi közdülők közutak törzskönyvezése tárgyában.

77. Ujpalánka község véghatározata a községi közdülők közutak törzskönyvezése tárgyában.

78. Martonos község véghatározata a horgos—martonos ármentesítő társulatnak eladott ingatlan tárgyában.

79. Dávod község véghatározata a Ferencz-csatorna részvénytársulat községi adójának rendezése tárgyában.

80. Obecse község határozata a kisért eltöltése tárgyában.

81. Martonos község kérvénye a község határát érintő újvidék—szedei törvényhatósági közutnak, mely irányban leendő kitépítése iránt.

82. Zenta r. t. város kérvénye az újvidék—szedei törvényhatósági közutnak a zentai nagyrétre való áthelyezése iránt.

83. Mohol község kérvénye a község folytatásán átvonuló törvényhatósági közut folytatását képező utnak a törvényhatósági közutak hálózatába leendő felvétele iránt.

84. Ada község igazolási kérelme a vármegyei törvényhatósági bizottságának a zombor—kerény—ada törvényhatósági közutak hálózatából történt kihagyása tárgyában hozott véghatározat ellen.

85. Zenta város határozata hitel átruházás iránt.

86. Bácsmartonos község határozata behajthatlan követelés leírása iránt.

87. Szépliget község határozata behajthatlan követelés iránt.

88. Cservenka község határozata behajthatlan követelés leírása iránt.

89. Tiszakalmáncfalva község határozata behajthatlan követelés leírása iránt.

90. Bácsalmás község határozata behajthatlan követelés leírása iránt.

91. Tataháza község határozata behajthatlan követelés leírása iránt.

92. Felsőszentiván község határozata rendőri költségekre a külön kivétel mellőzése tárgyában.

93. Cservenka község 1903. évi közpénztári számadása.

94. Zenta városi házépítész kisegítő alap 1902. é. és 1901. é. nyugdíjalap számadása.

95. Tündéres, Felsőkabal, Turja, Vep-rőd, Borocz, Szépliget, Ókér, Ujverbász, Mozsor, Ósód, Cservenka, Bogván, Bácsgyulafalva 1905. évi pótköltségvetése.

96. Tataháza 1903. évi községi közmunkaalap számadása.

97. Kula község 1903. évi szegényilletve kórházalap számadása.

98. Apatin 1904. évi gyámpénztári számadása.

99. Ujpalánka község előjárósági tanácsülésének f. évi május 13-án hozott határozata, melylyel az alispán 10175/905. számú határozatával szemben a községi kisbíráknak a nyugdíjintézménybe való felvételét megtagadja.

100. Ily György törvényhatósági állatorvos kérvénye a VIII-ik állategészségügyi kongresszuson való részvételre alkalmasból felmerülendő költségeinek 200 korona általánban való megállapítása iránt.

A zombori függetlenségi párt határozata.

Mult számunkban említett függetlenségi párti értekezleten következő határozat hozott, melyet csak most közölhetünk le, miután lapunkhoz későn érkezett:

Válasz Dr. Markovith Lajos úrnak.

Jegyzőkönyvi kivonat a zombori függetlenségi párt százas bizottságának 1905. évi augusztus hó 18-án tartott üléséről, kihagyva a kihagyandókat.) Mérő Ignácz elnök bemutatja az „Ujbácska“ legutolsó számát, melyben dr. Markovith Lajos nyílt levél alakjában bejelenti a függetlenségi pártból való kilépését.

Czettl Dezső, dr. Gál Rezső, dr. Janovich Miklós, dr. Novák Elemér és dr. Donoszlovits Vilmos hozzászólásaik után a százas bizottság egyhangúlag a következőképpen határozott:

A százas végrehajtó bizottság határozatilag kimondja, hogy a pártvezetéség iránt a legnagyobb bizalommal viseltetik, és éppen a vezetőségnek a multban és jelenben a legnehezebb körülmények között is szilárd hazafiságával és rendületlen áldozatkészségével kivított sikerét annak biztos zálogul tekintik, hogy a jövőben a függetlenség eszme itt Zomborban is teljes diadalra jut. Ellenben a végrehajtó bizottság kijelenti, hogy a meghatározottan kérhető és elítél minden oly ténnyel, amely akár személyes féltékenység folytán, akár bármi más okból megbontani akarja azt az egyetértést, a mely elveink győzelmeinek elengedhetetlen feltétele.

A bizottság dr. Markovith Lajos nyílt levelében foglaltakat, melyek úgy a pártot, mint egyes tagjait alaptalanul megnyasítják, elítéli és visszautasítja, a kilépést pedig tudomásul veszi.

Közteszi a zombori függetlenségi párt százas bizottsága.

Itt jegyezzük meg, hogy a legutóbbi „Uj Bácskában“ a függetlenségi gyűléséről szóló referátának ama passzusa, ahol kimondja az „U. B.“, hogy Dr. Donoszlovits indítványát fogadtatt el, nem felel meg a valóságnak.

Donoszlovits tett ugyan egy indítványt, de ezt ő saját maga tárgyalannak kérte kijelenteni, Dr. Novák és Dr. Janovitsnak hasonló tartalmú indítványával szemben.

Erre Dr. Jovánovits egy közbevető indítványt adott be, amelyet a százas bizottság el is fogadott.

Városi ügyek.

□ **Meghívó.** Zombor szabad királyi város központi választmánya folyó évi augusztus hó 28-án (Hétfőn) délelőtt 9 órakor ülést tart; Tárgy: A felszólalásokra hozott határozatok ellen beadott felebbezések felterjesztése.

□ **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a kintornások és egyéb hazaló zenészekről alkotott szabályrendelet kormányhatóságilag jóváhagyván, az folyó évi augusztus hó 22-étől kezdődő hatálylyal életbe léptetett.

□ **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a zombori villamvilágítási telep hálózatához kapcsolódó magánberendezések mikénti fogantatását megállapító szabályrendelet kor-

□ **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a zombori villamvilágítási telep hálózatához kapcsolódó magánberendezések mikénti fogantatását megállapító szabályrendelet kor-

mányhatóságilag jóváhagyván, az folyó 1905 évi szeptember hó 1-ével életbe léptetettik.

□ **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy törvényhatósági bizottság folyó évi 222/közgy. 1905. sz. határozata melyel kimondatott, — hogy a Bánát kilátásban marandó átízi kút helyétől a szivacsi út mentén a régi csemaórlaktanya melletti szabad tér jelöltetett ki, — folyó évi augusztus hó 19-étől számított 15 napon keresztül a kiadó hivatalban közszemlére tétetett s az ellen a felebbezések a tanácshoz czimezve ez idő alatt benyújthatók.

Hírek.

* **Személyi hírek.** Lang Gyula, városi tanácsos szabadságáról visszatérve átvette hivatalának vezetését.

Veszelinovits Milorád városi tanácsos mai nap kezd meg 6 heti szabadságát, mely időt a dalmáciai tengerparton fogja tölteni.

* **Egyházmegyei közgyűlés.** Az alsó baranya-bácsi ref. egyházmegye augusztus 23-án tartotta Zomborban évi közgyűlését Cseh Ervin főgondnok volt miniszter és Ntű. Szabó Péter esperes urak elnökléte alatt, augusztus 23-án d. e. 8 órakor isteni tisztelet tartatott az evangélikus templomban, melynek bevégzése után a közgyűlés megalakult, s az egyházmegye folyó ügyeit tárgyalta.

* **Személyi hír.** Cseh Ervin volt miniszter, az alsó baranya-bácsi ref. egyházmegye főgondnoka ennek közgyűlése alkalmából néhány napig városunkban időzött.

* **Zombor városa a polgármesterek kongresszusán.** A polgármesterek idei kongresszusa Pancsován lesz, szeptember 14-én. A kongresszuson Hauke Imre, városunk polgármestere is részt vesz.

* **Búcsúzó jogászaink.** Megkezdődik újra az iskolai év. A vakációzó ifjuság újra be vonul az iskolába, hogy télen is iazzadjon. A jogász nép elvonul, itt hagyja azt a corsót, amelyet ők tettek népessé. Az a szeretet, az a ragaszkodás, amely a mi jogászaink, a társadalomhoz fűzi, nem engedi meg, hogy hidegen hagyják el falainkat, ezért el akarnak búcsúzni. El búcsúznak egy szép zártkörű mulatságon e hó 29-én. Már dolgoznak és fáradoznak, hogy ez estélyt minél szebbé tegyék. És amint a látszat mutatja egy nagyon szép búcsú estély lesz ez, ahová csak megihivottak léphetnek be. Belépő díj nem lesz. A mulatságot az Elefántban tartják meg, ahol Sipos gyönyörű összhangja mellett jól fognak mulatni a meghívottak.

* **A zombori függetlenségi párt az általános szavazati jog mellett.** Mérő Ignác a zombori függetlenségi párt elnöke és több függetlenségi párti vezető férfiú a holnap megtartandó városi közgyűlés elé a következő indítványt nyújtották be:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy Zombor sz. kir. város törvényhatósága feliratot intéz a magyar országgyűléshez azon kérelemmel, hogy a nemzeti jogok kivívása és az alkotmányos parlamenti működés helyre állítása után azonnal a törvényhozás alkosson törvényt, amely kimondja:

a) az általános választói jogát minden önjögű magyar honpolgárnak.
b) a titkos és közzégenkinti szavazást,
c) a választókerületek új, igazságos beosztását.“

* **Uj locsológép.** A város által megrendelt új locsológép megérkezett s tegnapi este bizottságilag felülvizsgálato tt.

A locsológép amerikai szerkezetű, 1000 l. űrtartalmú s szállítási költségeken kívül 1500 koronába került.

* **Ajkönyvi hírek.** f. hó 19, 20, 21. és 22-én elhaltak: Kovacsics Szilvika 4 éves, Délia József 23 éves, Demitner Anna 8 napos, Sztrilich Kálmán 23 éves, Udvari József 80 éves. Házasságot kötöttek: Pozder Ferenc és Matarics Mária Zombor, Nevlüks Mátys és Breitenbach Borbála Zombor, Blumgrund Ezechiel és Kaszowitz Amália Zombor, Pechloch Ferenc és Varga Mária Zombor. Született 14.

* **Uj beosztás a városházán.** Lang Gyula tanácsoknak m. kir. állami anyakönyvvezetővé történt kinevezetése folytán az addógy osztály élére Veszelinovits Milorád r. tanácsos, a tan- és közegészségügyi osztály vezetőjévé Spanyol József v. tanácsos lett beosztva.

* **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter áthelyezte Hang Kerenia breznóbányai állami polgári iskolai rendes tanítónőt jelenlegi minőségében az újvidéki állami polgári iskolához. Nevezett Hang Ferenc kalocsai főszentségi ügyész leánya, ki ezen állást a jövő hó elsején el is foglalja.

* **A csendőrség köréből.** Vörös Imre bajmoki csendőrpáncosnokot, miután a csendőrségi ügyek vezetése ügy kívánta, Bajára helyezték át, viszont Horváth József őrsparancsnokot Szenttamásra dirigálták. A bajai városi tanács erről értesítést szerzvéen, sürgős beadványt intézett felsőbb helyre, hogy az áthelyezést megakadályozza. Hogy milyen érdek vezette ebben a bajai városi tanácsot, az teljesen érthetetlen; de anyai bizalmat helyezhetne a tanács a zombori szarnypanarancsnokságba és jól tudhatná, hogy olyan egyént nem helyeznek oly fontos állásba, ki a reá rótt feladatot lelkiismeretesen elvégezni nem tudná.

* **Eljegyzés.** Lugumerszky Plátó helybeli tekintélyes kereskedő Zorka nevű leányát eljegyezte Kerecsy György vojka (Slavonia) nagykereskedő.

* **Jóléti bizottsági ülés.** Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága által f. évi június hó 28-án tartott közgyűlésében a tisztviselők működésének támogatására a vármegyei hatóságok egyöntú eljárásiának elősegítésére kiküldött 80 tagu bizottság folyó évi augusztus hó 25-én d. e. 9 órakor Zomborban a megyei székház nagytermében ülést tart. Az ülés tárgyai lesznek: 1. A 80-as bizottság több tagjának lekötésének s ennek folytán a bizottság kiegészítése. 2. Fernbach Károly beadványa a 22408/1004. számú határozat hatályon kívül helyezésére s a 80-as bizottság ugyanezen határozatával a közgyűlés elé terjesztett javaslatának elfogadása. 3. Nótán befolyó egyéb ügyek.

* **Halálozás.** Egy türekvő, szorgalmas fiatal embert ragadott el a halál. Sztrilich Kálmán vármegyei irnok életének legszebb napjaiban 23 éves korában hirtelenül elhunyt; itt hagyva özvegy édesanyját. Városterzo óriási a részvét a szegény özvegy iránt, aki egyetlen reményét, a megtestesült szorgalmat elvesztette.

* **Meghívó.** Battonya városa, Justh Gyula tiszteletére szeptember hó 3-án társas vacsorát rendez s erre a következő meghívóval hívta meg a zombori függetlenségi pártot: Battonya város közönsége Méltóságos Justh Gyula képviselőházi Elnök ur tiszteletére, Battonyán a Korona vendéglő összes helyiségében folyó évi szeptember hó 3-án esti 8 órakor társas vacsorát rendez, melyre a Függetlenségi pártot tisztelettel meghívja a Rendezőség. Battonya, 1906. augusztus havában. Sziveskedjek a résztvevő családtagok számát

Petrovics Mihály szolgabírójánál augusztus hó 28-ig bejelenteni. Egy teríték ára 3 kor. 20 fillér.

* Városi közgyűlés. Zombor szabad királyi város törvényhatósági bizottsága, a folyó évi július hó 3-án és folytatónál 4-én megtartott rendes közgyűlésén 104/ex. 905. jévi sz. alatt hozott határozata folytán: 1905. évi augusztus hó 25-én (pénteken) délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Dr. Czeizel Lajos és társai bizottsági tagoknak önálló indítványa az általános titkés választás jog behozatala tárgyába, valamint Mészáros Ignác és társai bizottsági tagoknak időközben beérkezett hasonló irányú indítványa. 2. Szeged szab. kir. város közönségének átirata isten tiszteletében és egyházi körmenetekben résztvevő katonai zenekar által az ugynevezett „Gott erhalte” osztrák néphymnus játszása tárgyában.

* Adomány József főherceg szobrára. Zombor város törvényhatósága mozgalmat indított arra nézve, hogy a közel múltban elhunyt József kir. herceg emlékeztetőre Budapesten, az ország szívében egy múltó szobor állíttassék fel az egész ország adományozásából. Zombor város törvényhatósága ezen köriratot Makó városa részére is megküldötte s a tanács ezzel legutóbbi ülésén foglalkozván, elhatározta, hogy tekintelve azon nagy érdemeket, melyeket a boldogult József kir. herceg a magyar honvédség szervezése s általában a magyar szellem és haladás fáradhatlan ápolása által a magyar közügyek terén szerzett, Makó város részéről a szobor alapra 1000 koronát szavazott meg.

* Szent István nap a Polgári Kaszinóban. Folyó hó 20-án tartotta a polgári kaszinóegyesület védszentje emlékünnepe szokásos mulatságát. Délután 4 órakor vette kezdetét a tekeverseny. Az első díjat nyerte Latinovits Szaniszló városi tanácsnok (14 bábuval), díj egy üveg francia pezsgő. A második díjat Fravgyik Flóris egyetemi hallgató (14 bábuval), díj egy üveg magyar pezsgő. Harmadik díjat nyerték Krizmanits Imre a kaszinó igazgatója és Jelich Mihály joghallgató holt versenyben (12—12 bábuval) egy üveg vörös bor alakjában. Este 9 órakor társasvacsera volt, melyen 70—80-an vettek részt vegyesen nők és férfiak. Este 10 órakor kezdődött a tánc, mely csak reggeli 4 órakor ért véget.

* Esküvő. Blumgrund E. budapesti hírlapíró, otvárhoz vezette Zomborban Kassovitz Amália kisasszonyt. A szertartást a véglegény öccse Dr. Blumgrund N. abonyi rabbi, a ki megható beszédet intézett a fiatal párhoz, és a helybeli rabbi végezte. Üdvözlő táviratok megváltása czimén szép összeg jutott a szepesváraljai tűzkárosultaknak.

* Tanítóegyesület központi választánya szombaton tartotta gyűlését Szabadkán a központi elemi isk. épületében. A gyűlésen Molnár Ferencz ismertette, „A tanítók törvénye” czimű törvénytervezetét s megyei nagy gyűlés elé terjesztendő javaslatot mutatott be. Ezenkívül intézkedett a választánya a rendes évi közgyűlés előkészítése iránt.

* Személyjogi gyógyszerár-átruházás. A belügyminiszter a mélykúti Szent Anna gyógyszerár Nagy Béláról Rohoska Aladárra való átruházását megengedte.

* A bácskai oszjakások ügye. Megirtuk, hogy a volt oszjakásoknak adományozott 42.000 hold föld nagybérlői és kezelőbizottsága ellen nagy igaztatlanság van a 14 oszjakáköztségben. A nagybérlők lejártának napjára, tolyó hó 15-ére

csendőröket küldtek ki a tanyákra, az alispán pedig elrendelte, hogy a nagybérlők még e hó végéig kötelesek átadni a bérelt területet. Időközben a rétkezelőbizottság is gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy az így felszabadult 6800 hold birtokot kétholdas parcellákban adja bérbé kiszakdákunk s a múlt évi béreletek jövedelméből 390.000 koronát a községek között szétoszt. Ez intézkedések megnyugtatták a lakoságot.

* Halálozás. Lapuk felelős szerkesztőjét a zölös csapás érte. Edesanyja halt meg folyó hó 22-én Zsámbékon (Pest-megye) 70 éves korában. Nagy és elterjedt család gyászolja az elhunyt matronát, kit e hó 23-án szerdán nagy részvét mellett kísérik utolsó útjára. Aldás emlékére!

* Ujvidékről jelentik, hogy a függetlenségi párt vasárnap Balla Árpád elnöklete alatt alakuló gyűlést tartott, amelyen több szocialista is részt vett. A tradíciókhoz híven itten is hangos közbekiáltások zavartak a rendet, de nem sikerült az alakulást megakadályozni. Este felé a szocialisták tartottak népgyűlést, melyen Balla Árpád is résztvett több elvtársával. A szocialisták nagyon nyugtalanul viselték magukat, s midőn Balla Árpád tiltakozott a délutáni viselkedésük miatt, nagy veredések kezdődtek; kövek és botok repültek a nagy tömegben. Ballát egy kő nyakszirtén találta. A rendőrségnek sikerült a rendet helyreállítani és a szocialistákat széjjelkergetni.

* Magyar név. Neu Márton kerényi illetőségű, budapesti lakos „Nemes-re” változtatta nevét belügyminiszteri engedéllyel.

* Artézi kutak Títele. Títelei község képviselőtestület 2 artézi kut létesítését határozta el.

* Bácsmegeye szarvasmarha-állománya. Megyénk szarvasmarhaállománya ekként oszlik meg: Apatin 1639, Silberek 2001, Doroszló 1109, Monostorszeg 1078, Gombos 879, Bácskertes 544, Szatpár 1789, Bácszentiván 919, Szond 1862. Bácsalmás 2137, Madaras 1559, Bajmok 1551, János halm 1080, Katymár 1021, Kisszállás 2741, Kumbaja 687, Mátételke 460, Mélykut 1585, Rémlő 1068, Tataháza 239, Vaskut 942, Nagybaracska 1268, Bátmonostor 447, Béreg 664, Bácsbokod 939, Bácsbor-ód 1459, Csataalja 1199, Csávoly 964, Dávod 748, Felsőszentiván 463, Gara 2083, Regőcse 1219, Herczegszántó 1481, Bács 1792, Bácsujfalu 421, Bogván 299, Dérnye 446, Szentlőrinc 1567, Hodság 876, Bácsodas 737, Liliomos 621, Paripás 609, Pinczéd 1286, Miltics 1055, Vajszka 1046, Bácskeresztúr 1248, Kula 2973, Cserevinka 1781, Kiskér 1670, Kuczora 1785, Overbász 1650, Torzsa 1836, Ujverbász 2031, Veprőd 1773, Dunabökény 1428, Dunacsé 648, Bácsujlak 788, Bulkes 1404, Szépliget 1427, Palánka 591, Opalánka 945, Boróc 679, Parrag 320, Palona 353, Szilbács 675, Bácsőtváros 904, Ujpalánka 393, Wekerlefalva 440, Bácsföldvár 1651, Szenttamás 5179, Obecse 1000, Péterréve 3996, Turja 1084, Alsókaliból 228, Felsőkaliból 757, Dunagárdony 234, Káty 892, Sajkászentiván 497, Sajkáslak 252, Mózor 906, Tiszakálmánfalva 550, Títele 373, Tündéres 264, Topolya 2425, Bácsfeketehegy 1251, Bajsa 1728, Csantavér 1086, Kishegyes 1738, Omorovicza 2358, Pacsér 1239, Sándor 362, Szeghegy 736, Begecs 377, Urszentiván 583, Dunagálos 471, Jármos 769, Kiszács 635, Külpeny 561, Ofutak 1000, Okér 1222, Osóvó 761, Petrócz 1188, Piros 424, Temerin 2820, Ujútak 2086, Ujsovó 1021, Ada 2830, Martonos 2366, Mohol 2561, Magyarkanizsa 4837, Bezdán 1589, Csonoplya 1087, Gádor 1410, Bácsgyulafalva 705, Kerény 1369, Kallód 1850, Körtés 627, Nemesmiltics 1413, Oszivác 1063, Órszállás 2253, Uj-szivác 892, Csurogh 997, Boldogasszony-

falva 1945, Sajkásgyörgye 814, Nádalya 876, Zsalya 1284, Zenta 8540, Ujvidék 2582, Zombor 4791.

* Gazdák figyelmébe. A törvény értelmében a cséplőgép tulajdonos köteles a gépnél dolgozó etetőt, fűtőt és a gépen álló kéveadókat biztosítani. Közel-múltban egy eset fordult elő, hogy egy gazda egy munkást arra fogadott fel a géphez, hogy a gép alatti polyvát, melyet még egyszer kellett a gépen keresztül bocsátani, a dobhoz vigye fel. A munkást — ki biztosítva nem volt — baleset érte. A kir. Curia a tulajdonos felelősségét ez esetben is megállapította és kimondta, hogy a polyvának a gépre való felhordása és közvetlenül a gép szájánál való lerakása — épen olyan veszélyes munka, mint a gépnél biztosítandó munkások munkája. Figyelmébe ajánljuk a gazdaközönségnek a kir. Curia eme határozatát és iparkodjanak saját jól felfogott érdekében a gépnél veszélyes helyeken a dolgozó munkásokat biztosítani.

* Szabadkán a közoktatásügyi miniszter általi felsőbb leányiskola föllállítását tervezi. Ez az egriekhez lenne hasonló, sőt hír szerint éppen az egrit helyezni oda a miniszter.

* Megszökött szerb színházi intendáns. Nusic Branislav az ujvidéki színházintendánsa, a kit zombori működéséről itt is sokan ismertek, Szerbiába szökött. Nusicot az igazgatóság több szabálytalanság miatt felfüggesztette. A színházintendát ideiglenes vezetője Dobrinovic, a színházintendát komikusa, Nusic intendáns szökése nagy feltűnést kelt, mert Nusic a legtehetségesebb szerb színészek egyike.

* Zenta az egyetemi ifjakért. Zenta város legutóbbi közgyűlésén nemes gondolkodásra valló és követésre méltó határozatot hozott, midőn 8 szegénysorsu zentai egyetemi hallgatónak, 300—300 koronát szavazott meg. Követésre méltó példa.

* Az első szanatórium. Nem a bőség szarujából, hanem kisebb-nagyobb adományokból, a melyet a magyar nők szerető szíve gyűjtött, főlegül Gyulán a Lugos nevű erdőben, pornéküli alkalmas helyen száz betegre az első népszanatórium, a mely 1906. őszén rendeltetésének átadatik. Az agilis József főhercegszanatórium egyesület most már általános rokonszenynek örvendő további célokat tűzött ki: az ország más helyein szanatóriumok állítását.

* A szabadkai szegények ünnepi lakomája. Ozv. Vojnich Lukácsné és a Vojnich család jótékonyágából szent István napján a szabadkai szegényház lakói ünnepi lakomában résztültek. A Vojnich család jótékonyága ugyanis, mint minden évben, ugy az idén is ünnepi lakomával vendégelte meg a szegényházban menedéket találó embereket.

* Csalás. Panaszt tett a csendőrségnél egy szilagyujfalusi ember, hogy egy zombori asszony hétfőn azon ürügy alatt jött pénzüért 200 forint hamis pénzt fog kapni. Mikor Bajára értek, az ismeretlen asszony kicsalt tőle 320 koronát és aztán megszökött. A csaló asszonyt a csendőrség nyomozza.

* Az ebdűh áldozata. Megirtuk a napokban, hogy Szabó István csantavéri lakost, kin a vizsítvány jelei kezdtek mutatkozni beállították a helybeli közkórházba. A szerencsétlen ember egész máig szenvedett mondhatlan kínok között. Ez embert szenvedésekhöz szokott kezelő orvosok is a borzalom hangján beszélnek a legkínosabb betegség felolvasáról. A szegény Szabó István 22-én végre elcsendesedett, emberfölötti szenvedéseitől megszabadította a megváltó halál.

* **Lopás.** Dóza István könnyű szerrel, fáradság nélkül akart a madarasi bűrcsűn értékes tárgyakhoz jutni; tehát lopás-hoz folyamodott, a mi sikerült is neki, mert Szigeti Mórtól és Mittler Hermantól egy-egy tajtékkipát, Kümelheim Ignácztól pedig 2 darab óraláncot sikerült eltulajdonítania. A károsultak rögtön panaszt tettek a hatóságnál és az akkor hivatalos kiküldetésben ott időző bajmoki csendőrfő egy-kettőre fülön csipte a merész tolvajt, ki már biztos helyre rejtette el a lopott tárgyakat; de hasztalan, mert az erélyes nyomozás folytán a rejtekhelyet felderítették és az összes tárgyakat megtalálták. A tettest átadták a járásbírósnak.

* **Nagy tüzek.** A múlt héten Bácsban a másfélhavi szárazság után nagy zivatar volt. A kalocsai érseki uradalom egyik pusztáján — melyet Dungyerszky, a dunacsébi nábob bír bérbé — tűz volt és nagy mennyiségű, még a kazlakban álló gabona, valamint az ottlevő öselőgép is leégett.

* **Sziven szúrt falúrossza.** Tegnapelőtt Bácsalmás községben folyt le egy halálos kimenetelű páros viaskodás, amelynek áldozata a község egyik legvakmerőbb és legfélelmetesebb verekedője. Scheffer Mihálynak hívták az alig 19 éves legényt, aki már a leghírhedtebb bicskása volt a községnek. Estefelé a nagykorosma előtt találkozott össze Scheffer egyik véletlyársával s pár pillanatnyi szóváltás után már a kezeltgyében levő kaszát felemelte, hogy nyakszirtzen vágja ellenfelét. A kiszemelt áldozat azonban ügyesebb volt a falúrosszánál, elhárította a halálos csapást s bicskáját a kaszás ellenfél szívébe mártotta. Scheffer szózatlanul rogyott össze s azonnal kiadta lelkét. A falúrossza holttestén a törvényszéki boncolást hétfőn eszközölték.

* **Csatornába fulladt.** Fábrián verbászi gyármunkás 2 éves kis leánya a múlt csütörtökön a csatornába esett és belefűlt. Hulláját a múmalom közelében fogták ki.

(A valódi hírneves Málnási Szikulia székely gyógyforrásvíz kapható: Vezérképviselőt és főraktár Délmagyarország részére Szegeden: Freiberg és Türk ügynökök. Raktár Zomborban: Weidinger S. és Zs. cségnél; Szabadkán: Sugár Manó-nál; Baján: Gyarmathy Emil gyógyszerésznél.)

(Rheuma, oszáz és köszvényes fájdalmak enyhítésére, sőt gyógyítására használja az egész continensen

már évtizedek óta kitűnően bevált Krieger-féle Reparatort. A Krieger-féle Reparatort kitűnő hatásáról 1000-nél több spontán nyilatkozat, köszönő levél érkezett be a készítőhöz, melyek mind tanúságot tesznek ezen készítmény reál voltáról. A szt. Rókus-kórházban 135 betegten tételt kísérlet a Krieger-féle Reparatortral, kik közül 126-an gyógyultan távoztak. — Nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona. — Kapható Budapesten a Magyar Korona gyógyszerüzertől VIII., Calvin-tér és minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Közgazdaság.

A „Bácskai komlótermelők egyesületének” heti árutudósítása:

Augusztus hó 17-ről:

Saazi piac 50 kgr: 120—135 kor.

Augusztus hó 17-éről:

Nürnbergi piac: 50 kgr. elsőrendű: 100—105 márka — (kor. 120—125)

Augusztus hó 18-áról:

Lajosfalván eddig elővételek nem történtek, nagyobb termés, mint tavaly nem lesz.

Különös értesítés: A tobozok fejlődése lassan halad és valószínű, hogy egy része fejletlen marad, mi a várt terménymennyiségnek 15—20%-al való csökkenésével jár. Üzlet eddig nem kötött, kereslet nincsen, a mennyiben kereskedők még nem érkeztek. A szedés 25—28-ika között kezdődik.

Irodalom.

— „**Vasárnapi Ujság**” augusztus 20-iki száma 33 képpel jelent meg. Első helyén Nagy Géza önálló, új felfogáson alapuló cikkét közli Szent Istvánról, a szent királynak a Gizella királyné által hímzett koronázási paláston levő képe után rajzolt arcképével. Nyári Sándor régi híres festőnk. Mányoka Ádám egy újonnan felfedezett s eddig kiadatlan férfi-arcképét mutatja be. Szépirodalmi közlemények: Bodor Aladár és Balla Ignác versei, Zöldi Márton elbeszélése: „A fuvar” s a „Regénytár” mellékleten Nagy Endre eredeti és Hamlin Gorland angolból fordított regénye (képekkel). Három szép látrai tájkép, Masány Ernő cikke az augusztusi csillaguhlásról (5 képpel). Mária Antoinette és gróf Esterházy Bálint levelezéséről szóló cikke, a japán birkozás (dzsju-dzsicuk) ismertetése cikkei és 7 képpel, tárcaecikke a hét eseményeiről, 4 kép a pancsovai kiállításról, az orosz császár és a német császár björködi találkozásának képe, 3 kép s ismertető cikke Magyar E. hamisítványnak bizonyulni órájáról, Halmay Zoltán, az Angliában bajnokoságot nyert magyar úszó arcképe, 4 nyári 2 pillanfelvételt a szociálisták augusztus 13-iki körmeneléről adják a szám további tartalmát, melyben megvannak az állandó heti rovatok is: Irodalom és művészet. Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. A „Vasárnapi Ujság” előzetési ára negyedévre négy korona, a „Politikai Újságok”-kal és „Világkrónika”,-val együtt hat kor. Megrendelést a Franklin-Társulat kiadóhivatalán (Budapest, IV. ker., Egyetem utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető: „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félúvre 2 korona 40 fillér. A „Politikai Újságok” és a „Képes Néplap”, szerkesztését e lapok egyik régi munkálása. Molecz Károly vette át

Szépirodalmi rovatvezető: KISS ANTAL.

Csarnok.

Spanyol bikaviadal.

(Corrida de los toros.)

Írta: **Vértesi Károly.**

Szolgák sietnek elő, kiszabadítják a piczadornak az esett ló alá szorult lábát, kirántják a kengyelből, és ez, két oldalról vállukra támaszkodva, sántítva hagyja el a küzdő teret. Arca hirtelen megnyúv, elváltozott a fájdalomtól. Baján, megeseit a szíve valakinek talán? Nem. Mi baja esett? Kitérte a lábát? Szúrászt kapott? Azzal a közönség egyelőre nem törődik, most nem kérdezi senki. A holnapi nap mulatsága lesz majd erről az újságban olvasni, később tudakozódni, meddig fektüde az ágyat?

Jön a banderillero (nyilazó), egészséges, leány arcú szép ifju, szinte kár érte, hogy az életét ilyen veszélynek teszi ki, de ő dicsőség után vágyik, a mit mi nem, ő azt annak veszi. Veszély van itt léptenyomon, mert ha nem tudja az alkalmas pillanatot kilesni és fölhasználni, nem olyan gyors. mint a villám, a helyett, hogy ő tűznél a bikába a horgos végű pálczákat, ötlet tüzi föl a bika, szarvára.

Kedvence lehet a közönségnek, de delgetik, elarasztyják kedvességgel, intenek neki, erősen biztatják. Mindegyik kezében egy-egy, színes papírral fölezírázott, mintegy háromnegyed méter hosszú pälczát tart, megfogja a végüket. A bika szarva felé irányítja. A chulok, feleje terelik az ingerült bika figyelmét. Ember és bika, egymásnak megy, azt gondolnk, mindjárt emberhalál lesz. Nem. A banderillero bámulatos ügyességgel, mind a két banderillát, vasvégű pälczát, kissé oldalra állva, előlről a bika szarvai között beledöfi, úgy a nyakszirt táján, meghatározott rendszer helyen s leggyorsabb mozdulattal félre libben azután. A bika fölrántott szarva csak levegőt bűk, de a két banderilla, zászlócska, a hátában van. Magára szedte. A horgok erősen bele akadtak a hűsába. A bika hiába igyekszik lerázni azokat, magából kihullatni a fájdalmas vérzést okozó szerszámot, csak nem sikerül az sehogyssem, belekapaszkodnak. A chulo is idején ott termet, hogy a vörös kendőjét meglóbálja a bika kigyulladt szeme előtt hogy megváltoztassa annak második döfirányát, hogy a banderillert félugrásában fedezze, a bikát az utána iramodástól elterelje.

A két banderilla az állat nyakszirtjébe fűródött és lefelé lóg, tartja az acéi horgonem esik ki, de a verődése az állat minden mozdulataira fájdalmat okoz. A bika, vért, erőt veszt, kiserkedt vére pirosra festi a porondot, jelzi merre jár, ugrik és bűk, túrja kinjában a porondot. Karikában forognak a szemek.

A bika nagyon dühös lesz, jobbra-balra rántja magát, a mint az ingerlő vörös kendővel tovább izgatják. Ide-oda száguld. Mindig a vörös színnek ugrik, nem az embernek, ennek néha alig kell egy kicsit félre ugrani.

Folyt. köv.

2999. szám 1905.

Pályázati hirdetmény.

Járisomhoz tartozó **Béreg** községben leköszönés folytán üresedésbe jött **írnok végrehajtott állásra** pályázatot nyitok.

Javadalmazás évi 500 korona.
A sokacsz (dalmát) nyelv tudása megkívántatik és az azt igazoló okmánnal is felszerelt kérvények legkésőbb folyó évi **augusztus hó 5-éig** nyújthatók be hozzám.

Baja, 1905. évi augusztus hó 9-án.

Füszögutó szolgabíró.

Mentényi Sándor,
szolgabíró.

1645. közig. sz. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Bácskeresztúr községben lemondás folytán üresedésbe jött **gyalogrendőri állásra** pályázatot hirdetünk.

Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket a községi előjárásnál f. évi **augusztus hó 30-ig** adják be.

Az állással 600 korona fizetés van egybe kötve. Ruházatot a rendőrtartozik beszerezni, felszerelést a község ad. **Bácskeresztúr, 1905. augusztus hó 9-ikén**

Előjáróság.

395—1905. szám.

Hirdetmény.

Torzsa község előjárósága **ártézi kut furásra** pályázatot nyit s felhívja a vállalkozókat, hogy szabályszerű ajánlatokat az előjáróság címére legkésőbb folyó évi **augusztus 31-éig** küldjék be. Feltételek a jegyzői irodában betekinthetők.

Torzsa, 1905. évi augusztus hó 10-ikén.

Előjáróság.

1405. szám.
1905.

Pályázati hirdetmény.

Őszállítás községben megüresedett rendőrvezetői állásra ezennel pályázat hirdetünk.

Ezen állással évi 800 korona, havi utólagos részletekben a községi pénztárból folyósítandó javadalmazás van egybekötve. A felszerelést a község adja, a ruházatot azonban sajátjából tartozik beszerezni.

Felhívunk hát mindazok, kik ezen állást emyeni óhajják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeket **f. évi augusztus hó 31-ig** ezen községi előjárásnál nyújtsák be.

Őszállítás, 1905. augusztus 13-án.

Előjáróság.

A zombori vonatok érkezése és indulása.

Érvényes 1905. év május hó 1-től.

Érkezés.	Indulás.
Szabadka felől.	Szabadkára
6 óra 30 percz regg.	4 óra 40 percz regg.
3 " 31 " délután	11 " 27 " délelőlt
8 óra 50 percz este	8 " 51 " este
Gyorsvonat:	Gyorsvonat:
7 óra 53 percz este	8 óra 35 percz regg.
Gombos felől.	Gombosra.
11 óra 13 percz délel.	3 óra 41 percz délu.
8 " 34 " este	6 " 55 " reggel.
Gyorsvonat:	Gyorsvonat:
8 óra 31 percz regg.	7 óra 57 percz este.
Baja felől.	Bajára.
3 óra 23 percz d. n.	7 óra 05 percz regg.
9 " 32 " délel.	12 " 57 " délután
6 " 25 " regg.	4 " 05 " délután
Ujvidék felől:	Ujvidékre.
6 óra 20 percz regg.	2 óra 25 percz regg.
11 " 20 " délelőlt	6 " 51 " " d. n.
7 " 00 " este	3 " 51 " " d. n.

Fontos szülőknek!!

Azon tisztelt szülők, kik gyermekeiket **Budapestre** továbbképezésre adni szándékoznak, gyermekeik részére **olcsó és jó ellátást** kaphatnak **Frühaufer Hermann**-nál **Budapest, Kerepesi-ut 60., III. em., a Metropól-szálloda mellett.**

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratott, ingyen és bérmentve kapható a szabad, hatályú gyógyszer-tár által **Majna Frankfurt.**

Nyelvmesternő.

Egy Iyoni születésű **francia nyelv-mesternő** olcsó havi díj mellett órákat óhajt adni, eselleg gyermekek mellé nevelőnőnek is elmenne. A czim megtudható a szerkesztőségünkben.

Adonis Crème

eltávolít veszőly nélkül egynehány nap alatt legkésőbbes esetekben **szepiőket**. Leg-egyszerűbb használat, 1/4 doboz 3 K. Csak valódi zöld dobozokban kapható: **Schwaben Apotheke Frankfurt a/M. 274.**

500 koronát

fizetek annak, ki **Bartilla** fogvizének használat, mellett (üvege 70 fl.) valaha ismét fogfájás kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 20 fl. **Bartilla-Winkler Ed. Wien, 19/1. Sommergasse I.** Kapható **Zombor** összes gyógyszer-táraiban. Kérjünk határozottan mindenütt **Bartilla**-féle fogvizet. (Hamisítványok tejfelentől jól díjazatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök üveget 5 kor. 20 flil.

Egy első kocsis

és egy lovász

kerestetnek urasághoz falura. A kocsis **50 korona**, lovász **30 korona** havi fizetéssel és teljes ellátás; ha házások akkor konvenczióval. Feltételek: a foglalkozás alapos ismerete és tökéletes jártasság a fiatal lovak jártatásában és kitanításában, a bizonyítványok másolatai is beküldendők. Német vagy horvát (szerb) nyelv tudása megkívántatik. A czim e lap kiadóhivatalában tudható meg.

:: Nyomatvány ::
a legegyszerűbbtől a legfinomabbá kivételig kapható **OBLÁT KAROLY** könyvnyomdájában, **Zomborban.**

Elő- és utóidényben tetemes árengedmény.

Idény május—október.

Téli kurák okt.—április hónapokban,

árvány és iszapfürdő

Daruvár

a szlapon középhegység gyönyörű völgyben a déli vasút állomása, kényelmes összeköttetés a Szeged—Pakrac—Lipki közvetlen kocsival. Vasúttal—mu hőforrások és iszapfürdők. Hőfok 34—50° C. Márvány-, porcellán-, tükör-és láptürdők. Hűdegizgyógykezelés. Fangoosztály (iszap-göngyölékek.) Kiváló gyógyeredmények az összes női bajoknál, vérszegénység, kőszvényes és csúzos bajoknál, valamint idegbántalmaknál. Széberendezésű lakószobák, olvasóterem, kitűnő fürdőzenekar, kölcsönkönyvtár, lawntenni, tekepálya és egyéb szórakozások. Remes sétányok az árnyas parkban és határos erdőben, érdekes kirándulások, legnagyobb kényelem, olcsó árak. Kitűnő étkezés a fürdők szállodában, havonta I. oszt. 92 K., II. o. 72 K. Prospektus és főlívalgositással szívesen szolgál

Daruvár fürdőberlet igazgatósága.

AMERIKA

elutazás Havreből minden szombaton

Französische Linie

kényelmes, gyors utazás, kítűnő ellátás, bor és likörrel. Menetjegyek kaphatók eredeti árban az összes amerikai vasúthálózat, bármely állomásához. Bővebb értesítésekkel szolgál ingyen és bérmentve a

Französische Linie

Wien IV. Weyringer-utca 8.

Kiadó lakház.

Zomborban, Hunyadi-utca 564. számú Horn-féle ház, mely áll 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekből, 100 □ öles és 600 □ öles kertekből; továbbá 2 udvari szoba, konyha és kamarából, **november hó 1-től** összesen 560 korona évi bérösszegért kiadó. — Bővebb értesítést nyújt

Pinczehelyi Sándor

nyug. kir. telekkönyvezető Palánkán.

Kerestetik egy jó és ügyes

mosónő

urasághoz falura; **havi bér 12 forint.** Felvétetik szeptember 1-én, esetleg előbb is. A czim ezen lap kiadóhivatalában megtudható.

Thiele elhizás

elleni theája

smert hatású különlegesség elhizás ellen. Csomagja 2 K. Beszerezhető Török József gyógyszerárától Budapest, Király-u. 12.

Szörvesztő

A gyegyl-g megvizsgált, amellét hatáságilag az arzbőrre ártalmatlannak találta

eltávolítja helyeknél az oly csunya, kellemetlen arczszőrt gyökereitől, anélkül, hogy az arczbőrnek legkevésbé is ártana és az arczuk megadja az üdéséget, finomságot és simaságot. Ára 7 korona. Vidéki megrendeléseket utánvét mellett ezek közül az illatszertár

SCHMIDEK I. Budapest, VII., Nyár-utca 18.

Jövedelmező mellékkereset

500-600 koronát havonta

kereshet meg nálunk minden hivatusu egyén, a ki törvényesen megengedett állam- és nyeménysorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával szándékozik foglalkozni. Ajánlatok intézendők:

Fővárosi Váltóüzlet Társaság
ADLER és TÁRSA céghez
BUDAPEST, V. Nagykorona-utca 13.

MAYER-gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút. 15 szám.

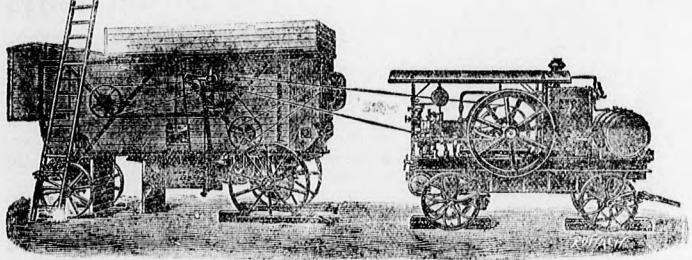
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, u. m.: vetőgépet, szénagyűjtők, ekék, boronát, szecskavágók, répavágók, morzsolók és darálók stb. a legjobb kivitelben, kítűnő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 2-40 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legelőszőbb üzem!

Tűzveszély kizárva.

Malomépítészeti: Új hengerek, minden e szakmába vágó gépgyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű borprecek és szőlőluzók és szabad víznyomású borsajtók.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve — Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

RADIUM az

Igmándi

KFSERŰVIZBEN.

Ártalmatlanná teszi, azonkívül gyorsan és alaposan eltávolítja a gyomorban és belekben részkelő csirját számtalan kezdődő komoly betegségnek, **elejét veszi ezzel a kórananyag elhatalmasodásának a szervezetben.** — Megrögzöttebb gyomor-, bél-, egyéb, belső bajokban mint ivókúra rendkívüli gyógyhatású. — Csak a fele mennyiség veendő mint a nem radioaktív hashajtó vizekből szokásos, vagyis fél ivópohárral, sok esetben elegendő már néhány evőkanállal is. — Kapható Zomborban minden jobb gyógyszerár és túszerüzletben. — Nagy üveg 50 ft., kis üveg 30 ft. — Főszéküldés a forrás tulajdonosan

Schmidthauer Lajos

gyógyszerész által Komáromban,

Minden háztartásban áldásos, ha kéznél van.

Köszvény és csúz ellen legsikeresebb az egész világon ismer és kedvelt

KRIEGNER-féle

REPARATOR

egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona.

Kapható gyógyszerárakban

Óvakodjunk utánzatoktól.

Főraktár:

KRIEGNER GYÖRGY, "Korona"-gyógyszerára

Budapest, VIII., Kálvin-tér.